

НАСТАВНО – УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Париска 16
11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА „ФЕНОМЕН ОДРАСТАЊА И СОЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ“, изложба слика и цртежа, кандидата Петра Мошића.

На седници Наставно-уметничког већа, Факултета ликовних уметности одржаној 06.06.2018. год. донета је одлука да комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“, изложба слика и цртежа, кандидата Петра Мошића, ради у следећем саставу: др ум. Димитрије Печић, ред. проф, др ум. Бранко Раковић, ред. проф, др Никола Шуица, ред. проф, мр Анђелка Бојовић, ред. проф у пензији, ментор, мр Марко Лађушић, ред. проф, Факултет примењених уметности у Београду.

Комисија подноси следећи извештај:

Биографија

Рођен 11. 6.1981. године у Београду. Завршио мастер студије на Факултету ликовних уметности у Београду 2010. год., у класи проф. Дарије Качић – смер сликарство. Уписао докторске уметничке студије на истом факултету, 2013. год., под менторством проф. Анђелке Бојовић. Од 2016. год. постао члан савета Галерије Факултета ликовних уметности у Београду.

Јавне колекције

2018. Крагујевац – Уметничка колекција Прве крагујевачке гимназије

2017. Београд – Уметничка колекција осигуравајуће компаније Винер штедише (Wiener Städtische)

2017, 2016. Белгија – Уметничка колекција Гло арт (GLO'ART)

2015. Београд – Колекција савремене уметности хотела Мариот (Marriott)

2008. Београд – Уметничка колекција Факулета драмских уметности

Награде

2016. Београд – Награда Златна палета, Пролећна изложба –УЛУС

2015. Крагујевац – Награда за цртеже, конкурс "Сан Младих"

2013. Београд – Награда за сликарство на II Отвореном октобарском салону

2013. Београд – Награда публике на Пролећном салону, галерија Стара Капетанија

1996. Београд – Прва награда на салону карикатуре „Мали Пјер”

Самосталне изложбе

2018. Смедеревска Паланка – Галерија модерне уметности Народног музеја

2017. Београд –Галерија Дрина

2016. Београд – Галерија Факултета ликовних уметности, докторски уметнички пројекат

2016. Београд – Галерија Београдска тврђава

2016. Београд – Галерија Штаб

2015. Београд – Факултет ликовних уметности, анекс-простор

2015. Деспотовац – Центар за културу Свети Стефан, деспот српски

2014. Земун – галерија Стара Капетанија

2012. Београд – галерија Фридом (Freedom)

2008. Београд – СКЦ, галерија Арт@арт

2002. Београд – Централни дом Војске Србије, мала галерија

Важније групне изложбе

2018, 2016, 2015, 2014, 2013. Београд – Пролећна изложба УЛУС-а, Цвијета Зузорић

2017, 2015, 2013, 2011. Ниш, Београд – Ниш арт фондација, галерија НАФ Филип Морис (NAF Philip Morris)

2017, 2014, 2012. Београд – Јесењи салон, галерија Стара капетанија, Земун

2017, 2014, 2013. Београд – Пролећни салон, галерија Стара капетанија, Земун

2016. Трст – Изложба уметника млађе генерације са територије бивше Југославије

2015. Крагујевац – Конкурс "Сан Младих", Народна библиотека Вук Караџић

2013. Краснодар (Русија) – III независни фестивал савремене уметности Можег!

Анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат кандидата Петра Мошића под називом „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“, изложба слика и цртежа, се састоји од практичног и теоријског дела. Практични део чини серија слика и цртежа, који се бави одрастањем и социјализацијом младих у савременом друштву. Писани рад се састоји од шездесет седам страница, двадесет шест фотографија, девет анализираних слика и пет цртежа такође, приказане релевантне литературе и електронских извора на српском и енглеском језику.

Докторски уметнички пројекат кандидата Петра Мошића под називом „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“, представља уметничко – теоријско сведочанство о данашњој деградацији и конфузији деце и омладине, која расту уз осећај збњене и страха, лебдења између могућности да могу све, а не могу ништа, као и механизма злоупотребе њихових бића. Тема је произашла из тежње аутора да својим личним визуелним печатом, путем традиционалних могућности сликања и цртања, представи већ поменути друштвени синдром најмлађе популације у нашем друштву, а и шире. На поимање проблематике одрастања и социјализације деце, кандидат Петар Мошић имао је одличан пример у књизи „Слободна деца Самерхила“, енглеског аутора Александра С. Нила. Он пише о експерименталној школи у којој покушава да прикаже, како настају несрећна деца, која касније себи уништавају живот и на који начин се она могу васпитати, како не би дошло до стања изгубљености и незадовољства.

Обзиром, да је кандидат Петар Мошић осећао велику одговорност да озбиљно приступи овој теми, сликарски поступак је усмерио ка реалистичном процесу сликања и цртања, при чему је тежио да успостави танку границу између суптилне провокације и бруталности приказане сцене. Свестан да сликарско дело може својим ликовним елементима и симболима снажно утицати на посматрача, кандидат Петар Мошић је водио рачуна, да радови не прерасту у бруталне и насилне сцене.

У свом писаном раду, Петар Мошић наводи стваралачки опус аустријског уметника Готфрида Хелнвајна, који се заснива на критичком односу, уметничком бунту против нацизма и страха рата, али лично у свом раду не прилази тако радикално, као већ поменути уметник. У настајању радова током докторских уметничких студија, велики утицај је имало и сликарство ране фазе барока, коју врло сугестивно дефинише проф. Душан Пајин:

„Рана уметност барока прихвата материјални свет, реалистички представља човека и природу, афирмише чула и емоције кроз опажање простора и бесконачности. Она тежи екстернализацији, оптимизму и експанзивности. Тај барокни натурализам је делом реакција на касни маниризам, његову извештаченост. То померање од маниризма ка бароку је тумачено и као победа разума над каприциозношћу. Натурализам одбацује неприродне позе у којима се удови увијају и извијају, скраћују и уврћу преко телесних, анатомских граница.“

Наведени утицаји из области уметности кандидату Петру Мошићу су омогућили да током практичног дела докторских уметничких студија, на одговарајући начин, серијом слика и цртежа визуелно прикаже тему докторског уметничког пројекта.

Бављењем темом, чији је предмет истраживања фокусиран на одрастање детета и његову социјализацију, укључивало је истраживање дечије психологије и психијатрије развојног доба. Улога оба родитеља је важна у правилном одгајању детета. Оно од својих родитеља учи, како да се односи према другим људима из своје околине, учи се љубави и поштовању и расте уз осећај сигурности и стабилности, како би се касније развило у психички, социјално, емоционално и морално зрелу личност, како наглашава Невенка Тадић у књизи под називом „Психијатрија детињства и младости“, а цитира је у свом раду кандидат Петар Мошић. Руводећи се оваквим сазнањима, која указују на битне факторе који утичу на дечију личност, али и на важност очувања нормалних породичних односа, Петар Мошић у својим радовима има за циљ да пажљиво одрабаним мотивима и симболичком укаже на значај ове проблематике.

Методологија истраживачког рада

У дефинисању и анализи проблематике која се бави одрастањем и социјализацијом током истраживачког рада је примењена уметничко – теоријска метода која је подразумевала:

- Прикупљања литературе из области историје уметности, књижевности, дечије психологије и психијатрије, педагогије и социологије.
- Анализе прикупљене литературеи синтеза идеја,при чему је критичка процена која је заснована на личним искуствима имала значајну улогу.

- Прикупљања визуелних материјала: фотографије уметничких дела која су на директан или индиректан начин имала утицаја на реализацију слика током докторских уметничких студија, као и фотографије које су служиле као полазни мотив (предложак) за настанак одређених слика.
- Селекције и одабирани наведене литературе и визуелних материјала.

Структура рада

Докторски уметнички пројекат под називом „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“ се састоји од практичног и писаног рада. Ликовна анализа радова који су настали током практичног дела докторских уметничких студија је подељена у пет целина у зависности од проблематике: дечије игре, маске, религија, радови који наговештавају нов мотив и цртежи.

Писани део докторског уметничког рада се састоји од неколико целина: апстракт, увода, ликовне анализе слика које претходе упису докторских уметничких студија, ликовне анализе слика и цртежа насталих током докторских уметничких студија, презентације докторског уметничког пројекта под називом „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“, закључка, биографије, литературе и списка илустрација.

Радови кандидата Петра Мошића који су претходили зрелом циклусу слика са постављеном темом су две слике мањег формата: „Слатки пољубац“ (уље на платну, 40 x 30 cm, 2013. год.) и слика „Страх“ (уље на платну, 40 x 40 cm, 2013. год.), којима аутор жели да представи положај индивидуе у савременом свету, односно, да праве и истинске љубави подразумевају и чине дубљи степен блискости и интима са најближима.

У одељку „Дечије игре“ Петар Мошић наводи, да су се деца игром заправо припремала за своје будуће позиве: девојчице да буду добре мајке и домаћице, а дечаци вредни радници, занатлије и земљорадници. Кроз игру деца развијају интелектуалне, емоционалне, психичке, моралне и друштвене способности.

Сликама „Пред велики прасак“ (уље на платну, 80 x 100 cm, 2013. год.) и „Жмурке“ (уље на платну, 195 x 150 cm, 2016. год.) Петар Мошић је настојао да прикаже игру као

симбол развијања моралних и материјалних вредности данашње деце, али и њихов критички однос према стварности.

Маска као симбол заштите и друштвених притисака, представља најранији облик отуђења и једна је од најстаријих форми изражавања. Представља друго лице носиоца, скрива га и преображава. Она је управо инспирисала кандидата Петра Мошића на ликовно представљање младих људи са маском навученом на главу, масивним металним наочарима које притискају лице, или фластером залепљеним преко уста, која симболише њихову борбу са друштвеним конвенцијама, притисцима, али и са неморалним појавама у друштву. То се односи на слике: „Тамна страна“ (уље на платну, 70 x 50 цм, 2014. год.), „Бреме“ (уље на платну, 150 x 150 цм, 2015. год.) и „Тишина“ (уље на платну, 70 x 50 цм, 2016. год.).

У следећем значајном циклусу слика, током докторских уметничких студија, Петар Мошић разматра појаву и постојање религије у животу човека са освртом на младе нараштаје и претпоставкама о њеном значају али и злоупотребама, које производе фрустрације и негативне последице по њих. Водећи се оваквим сазнањима, али и питањима које је себи постављао као реакцију на деловање негативних појава, током треће године докторских студија насликао је две значајне слике великог формата, под називом „Инферно“ и „Омен“ које се баве положајем и улогом деце и омладине у свету религијске индоктринације.

Слика „Инферно“ (уље на ланеном платну, 195 x 150 цм, 2015. год.) инспирисана је сликом „Света Аполонија“, делом барокног италијанског мајстора Карла Долчија. Монументални приказ лица на слици, са погледом који је усмерен у супротном смеру од приказаног лика светице, представља вид дистанцирања од инспирисаног дела. Тиме је слика добила друго значење, успостављање непосреднијег контакта са посматрачем и осавремљен реални приказ. Израз приказаног лица на слици „Инферно“ са благо подигнутом главом и очима упртим на горе, симболише фрустрацију и беспомоћност младе особе, која тежи да се ослободи оптерећености које му намеће савремено друштво.

Следећа слика која својим мотивом испитује утицај религије на одрастање и сазревање, носи назив „Омен“ (уље на ланеном платну, 200 x 150 цм, 2016. год.), највећа по формату, инспирисана је делом француског сликара Ига Мерла, под називом „Марија Магдалена у пећини“ из 1868. године. Пресудно за одабир ове слике као инспирације,

јесте религијски занос приказане Магдалене са погледом упереним на горе и меко осветљење њеног лица и тела. Слика се може тумачити двојачко: као религијски моменат представљања, али и као представа младе особе која је прогоњена фрустрацијама, страховима, депресијом и осећањем безнађа. Кадрирањем лица, врата и дела рамена, уклањањем свих непотребних и сувишних елемената, који су заступљени на слици „Марија Магдалена у пећини“ добила се прочишћена сцена, која својом ликовношћу, сведеношћу, омогућава ишчитавање и тумачење заступљених симбола, али и непосреднију комуникацију слике „Омен“ са публиком.

Треба истаћи две слике, које су настале током 2015. и 2016. године и чине увод у будуће сликарство. Прва, „Када отворим очи“ (уље на платну, 138 x 118 цм) представља део лица прекорног изгледа, који чини једно око, образ и део ноздрве. Топли, ружичасти тонови лица не могу одагнати дубински поглед пун прекора и презира према посматрачу. Други рад, „Разоткривање“ (уље на платну, 100 x 100цм), сликан у црно белом тоналитету по узору фотографије из средине двадесетог века, на којој је представљен дечак са насилно развученим уснама зубарским инструментом и изразито поквареним зубима, представља непријатан и застрашујућ призор. Томе доприноси сам метални инструмент, високо углачаног сјаја, помоћу кога се драстично разваче уста. Метафорички, ове слике јесуопомињуће,обраћајући се младој популацији, која трпи разновразне тероре у свом окружењу а да се такве аномалије у друштву тешко и споро отклањају.

Опште карактеристике сликарског опуса кандидата Петра Мошића на пројекту „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“ јесу високи квалитети у домањају креативног чина, сликарског поступка, занатске умешности и наравно имагинације без које слике не би могле опстати по свом садржају и извођењу. Префињен осећај за бојени нанос, валер, омогућио је да слике одговоре у потпуности задатој теми.

Значајну улогу у целокупном уметничком пројекту Петра Мошића има цртеж, односно пет цртежа, као његов саставни део. Цртежи су већег формата, рађени пресованим угљем на акварел папиру, врло згуснуте структуре, тамног валера и понеки са чистом позадином у односу на централни садржај. Цртеже карактерише извођачки перфекционизам са високим степеном материјализације и представљају засебне ликовне целине. Садржај се односи на тематску проблематику уљаних слика и представљају добру заједничку везу у целокупном докторском пројекту.

Презентација докторског уметничког пројекта

Изложба од десет радова (осам слика и два цртежа) постављена је у Галерији Факултета ликовних уметности у Кнез Михаиловој улици, од 4. до 19. новембра 2016. Радови су били постављени у зависности од садржаја, колористичког звука, величине и чинили су адекватну ликову представу теме докторског уметничког пројекта „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“. Карактер галерије омогућио је и пролазницима да погледом у ходу могу назрети смисао изложених радова, па су тиме били подстакнути на разгледање и у самој галерији. Изложба је била добро посећена а и медијски сасвим, како треба представљена јавности.

Коришћена литература

Кандидат Петар Мошић је пажљиво проучио и аналитички размотрио литературу из књижевности, психологије, педагогије, психијатрије, социјологије, историје уметности и историје филозофије. Литература је детаљно истражена, аналитички обрађена и методолошки јасно примењена на постављену проблематику теме.

Уметничко истраживачки допринос

Посебност и значај докторског уметничког пројекта „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“ се огледа првенствено у одабиру саме теме и њеној реализацији. Он представља уметничко – теоријско сведочанство о данашњој деградацији и конфизији деце, која расту у окружењу великих друштвених турбуленција, недостатка породичног окружења и бриге, а у даљем контексту изложена злоупотреби и траумама које следе из таквих ситуација. Сликама и цртежима кандидат Петар Мошић управо је на уметничко ликовном плану својом креативношћу приближио јавности ову друштвену проблематику и поставио значајна питања на која нужно треба у друштвеној заједници одговорити и сачувати младе нараштаје од могућих моралних и животних посрнућа. Теоријски део уметничког пројекта има посредан циљ, да ставове аутора приближи публици и помогне другим ствараоцима у креирању сопственог уметничког приступа и стратегије у раду.

Закључак комисије

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Феномен одрастања и социјализације у савременом друштву“, изложба слика и цртежа, сматра да је кандидат Петар Мошић веома успешно реализовао изложбу слика и цртежа у оквиру докторског уметничког пројекта у Галерији Факултета ликовних уметности у Београду, 2016. године. Писани рад, који је саставни део пројекта у потпуности осветљава све сегменте овог стваралачког процеса и представља добро осмишљену теоријску основу пројекта. На основу свега наведеног, комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта предлаже Наставно – уметничком већу Факултета ликовних уметности у Београду, да прихвати позитиван извештај о овом докторском уметничком пројекту и достави га на усвајање Сенату Универзитета уметности у Београду.

др ум. Димитрије Пецић, ред. проф. ФЛУ

др ум. Бранко Раковић, ред. проф. ФЛУ

др Никола Шуица, ред. проф. ФЛУ

мр Анђелка Бојовић, ред. проф ФЛУ (у пензији), ментор

мр Марко Лађушић, ред. проф. ФПУ
